

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ 0125
MƏDƏNİYYƏT VƏ TURİZM NAZİRLİYİ

AZ 1000, Bakı şəh., Hökumət evi,
Ü.Hacıbəyov küç., 40

Elektron poçt: met@mct.gov.az
tourism@mct.gov.az
İnternet sah.: www.mct.gov.az

Tel.: (+99412) 493-43-98
(+99412) 493-30-02
Faks: (+99412) 493-56-05

№ 205/02-18/9

"19" 12 2014 il

To whom it may concern

With this letter, we officially confirm that the **Traditional copper craftsmanship of Lahij** with registration number **FT010100057** is included into the **Traditional Crafts > Applied arts** section of the Register of Intangible Cultural Heritage of the Republic of Azerbaijan.

Enclosed: An extract from the Register referring to the **Traditional copper craftsmanship of Lahij** and the list of intangible elements included into the State Register of Intangible Cultural Heritage of the Republic of Azerbaijan are attached to this document.

Vasif Eyvazzade
Head
International Relations and Cultural Programmes Department
Ministry of Culture and Tourism
Republic of Azerbaijan

AZƏRBAYCAN QEYRİ-MADDİ MƏDƏNİ İRS NÜMUNƏLƏRİNİN DÖVLƏT REYESTRİ

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin
218 sayılı 28.04.2010 tarixli Əmri ilə təsdiq edilmişdir,
25.08.2011, 28.03.2012, 18.10.2012, 15.05.2013, 03.02.2014 tarixli əlavələrlə

Bölmənin adı	Seksiya, sub-seksiya	№	Elementin adı	Elementlərin növləri	
BAYRAM, MƏRASİM, AYIN	AYIN VƏ MƏRASİMLƏR	(1).	Çay dəstgahı	sosial fəaliyyət, ayınlar və bayram tədbirləri	
		(2).	Hamam mədəniyyəti		
		(3).	Sünnət		
		(4).	Yas		
		(5).	Türkeçərə	təbiət və kainata aid biliklər və fəaliyyət	
	XALQ BAYRAMLARI	(6).	Qurban	şifahi ənənələr və ifadələr	
		(7).	Novruz		
		(8).	Orucluq		
MƏDƏNİ MƏKANLAR	XÜSUSİ MƏDƏNİ MƏKANLARIN ƏNƏNƏVİ BİLİKLƏRİ	(9).	Nicin mədəni məkanı	ənənəvi sənətkarlıq, təbiət və kainata aid biliklər və fəaliyyət	
		(10).	Qırmızı Qəsəbənin mədəni məkanı		
FOLKLOR	MUSIQI	(11).	Aşıq sənəti	ifa incəsənəti	
		(12).	Muğam sənəti		
		(13).	Meyxana		
	RƏQSLƏR	(14).	Yallı		
		(15).	Köçəri		
	OYUN- TAMAŞA > OYUNLAR	Atüstü oyunlar	(16).	Altunqabaq	sosial fəaliyyət, ayınlar və bayram tədbirləri
			(17).	Atüstü güləş	
			(18).	Baharbənd	
			(19).	Papaq oyunu	
			(20).	Çovqan	
		Dərviş oyunları	(21).	Aylanış	
			(22).	Dövrən	
		Uşaq oyunları	(23).	Bənövşə	
			(24).	Cızığtopu	
		Zorxana oyunları	(25).	Güləşmə	
(26).			Pəhləvanlıq		
OYUN- TAMAŞA > TAMAŞALAR		Qaravəlli tamaşaları	(27).	Kosa-gəlin	
	(28).		Şirvan Qazısı		
	Meydan tamaşaları	(29).	Ayioynatma		
		(30).	Xoruz döyüşdürmə		
Oyuq (Kukla)	(31).	Çömçөгəlin			

		tamaşaları	(32).	Dəzğah Şahsəlimi	sosial fəaliyyət, ayınlar və bayram tədbirləri
			(33).	Ərusək	
		Şəbih tamaşaları	(34).	Əza	
			(35).	Qətl	
			(36).	Məzhək-Şəbih	
SƏNƏTKARLIQ	ƏNƏNƏVİ-DEKORATİV SƏNƏT		(37).	Azərbaycan xalçaçılığı	ənənəvi sənətkarlıq
			(38).	İpəkçilik	
			(39).	Şəbəkəçilik	
			(40).	Kəlağayı	
	TİKMƏ		(41).	Doldurma	
			(42).	Güləbətın	
			(43).	Muncuqlu	
			(44).	Pilek	
			(45).	Təkəlduz	
	XALQ TƏSVİRİ SƏNƏTİ		(46).	Heykəltəraşlıq	
			(47).	Xəttatlıq	
			(48).	Qrafika	
			(49).	Miniatür	
	XALQ TƏTBİQİ SƏNƏTİ		(50).	Rəngkarlıq	
			(51).	Ağacışləmə	
			(52).	Duluşçuluq	
			(53).	Bədii metal	
			(54).	Bəzədilmə üsulları	
		(55).	Dəmirçilik		
		(56).	Zərgərlik		
		(57).	Lahıc qəsəbəsinin misgərlik sənəti		
		(58).	Şüşə sənəti		
MİLLİ MƏTBƏX ƏNƏNƏLƏRİ	ƏNƏNƏVİ ÇÖRƏK NÜMUNƏLƏRİN HAZIRLANMASI	(59).	Lavaş	sosial fəaliyyət, ayınlar və bayram tədbirləri	
MİLLİ MUSIQİ ALƏTLƏRİNİN HAZIRLANMA VƏ İFAÇILIQ SƏNƏTİ	İDİOFONLU ÇALĞI ALƏTLƏRİNİN HAZIRLANMA VƏ İFAÇILIQ SƏNƏTİ		(60).	Ağız qopuzu	ənənəvi sənətkarlıq, ifa incəsənəti
			(61).	Kaman	
			(62).	Çan	
			(63).	Hövşər	
	NƏFƏS ÇALĞI ALƏTLƏRİ		(64).	Kərənay	
			(65).	Mizmar	
			(66).	Musiqar	
			(67).	Nay	
			(68).	Balaban	
			(69).	Tar	
	SİMLİ ÇALĞI ALƏTLƏRİ				

	ZƏRB ÇALĞI ALƏTLƏRİ	(70).	Saz	ənənəvi sənətkarlıq, ifa incəsənəti
		(71).	Kamança	
		(72).	Dəf	
		(73).	Dümbək	
		(74).	Qaval	

	> PERFORMANCES	Square performances	(29).	Ayioynatma	social practices, rituals and festivities
(30).			Khoruz döyüşdürme		
Puppet performances		(31).	Chömchegelin		
		(32).	Dezgah Shahselimi		
		(33).	Erusek		
Shebih performances		(34).	Eza		
		(35).	Qetl		
	(36).	Mezhək-Shebih			
TRADITIONAL CRAFTS	TRADITIONAL DECORATIVE ART	(37).	Azerbaijani carpet weaving	traditional craftsmanship	
		(38).	Sericulture		
		(39).	Shebeke making		
		(40).	Kelaghayi art		
	EMBROIDERY	(41).	Doldurma embroidery		
		(42).	Gülebetin embroidery		
		(43).	Munjuqlu embroidery		
		(44).	Pilek embroidery		
		(45).	Tekelduz embroidery		
	FOLK FINE ARTS	(46).	Traditional sculpture		
		(47).	Azerbaijani Traditional calligraphy		
		(48).	Graphics		
		(49).	Miniature making		
	APPLIED ARTS	(50).	Azerbaijani folk painting		
		(51).	Traditional woodworking		
		(52).	Traditional pottery		
		(53).	Artistic metalwork		
		(54).	Traditional Azeri ornamentation		
(55).		Blacksmith's art			
(56).		Jeweller's art			
(57).		Traditional copper craftsmanship of Lahij			
(58).		Glass art			
NATIONAL CULINARY PRACTICES	PREPARATION SKILLS OF TRADITIONAL BREAD	(59).	Lavash	social practices, rituals and festivities	
CRAFTSMANSHIP AND PERFORMING ART OF NATIONAL MUSICAL	IDIOPHONE MUSICAL INSTRUMENTS	(60).	Aghiz qopuzu	traditional craftsmanship, performing arts	
		(61).	Kaman		
		(62).	Chan		

SƏNƏTKARLIQ > XALQ TƏTBİQİ SƏNƏTİ

FT010100057

Lahıc qəsəbəsinin misgərlik sənəti

**Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Maddi Mədəni İrs Nümunələrinin Dövlət Reyestrindən
« Lahıc qəsəbəsinin misgərlik sənəti»nə dair qısa çıxarış**

Reyestr Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin
218 sayılı 28.04.2010 tarixli Əmri ilə təsdiq edilmişdir.
(03.02.2014 tarixli əlavələrlə)

1. Elementin adı

Reyestrdə bölməsi:

Alt bölmə:

Lahıc qəsəbəsinin misgərlik sənəti

Xalq-tətbiqi sənəti

Sənətkarlıq

2. Elementin növü

qeyri-maddi mədəni irsin
vasitəsi kimi şifahi ənənələr və
ifadələr, o cümlədən dil

ifa incəsənəti

sosial fəaliyyət,
ayınlar və bayram
tədbirləri

təbiət və kainata aid biliklər və
fəaliyyət

ənənəvi sənətkarlıq

mədəni məkanlar

digər(ləri)

3. Elementin coğrafi mövqeyi

Ustalar - İsmayılı rayonunun Lahıc qəsəbəsi, istifadəçilər - Azərbaycanın müxtəlif rayonları

4. Aidiyyəti icmaların və qrupların adı.

İsmayılı rayonunun Lahıc qəsəbəsinin usta ailələri: Nəzər Əliyev, Kəbləmi Əliyev, Şəmsəddin Məmmədov, Həbib Hüseynov, Həfiz Mirzəyev, Rövşən Əliyev, İlqar İsmayılov, Rza Əliyev, İbad Qasımov, Abid Mirzəyev, İsmayıl Atakişiyev, Kamal Mustafayev, Məhəmməd Rəhimov və digərləri. Ümumiyyətlə, Lahıcın qəsəbəsinin təxminən 180 misgəri vardır.

Ekspertlər: Cahangir Səlimxanov, Toğrul Əfəndiyev, Rəna İbrahimbəyova,

İcmaların iştirakı barədə məlumat:

Görüşlər: Lahılda 6 görüş (20.02.2008, 15.02.2009, 25.10.2009, 07.01.2010, 18.10.2010, 16.01.2014; misgərlər, ustaların şagirdləri, balakülər və nəqşəçilər, Lahıc bələdiyyəsi, Gırdman Mədəniyyət və Diyarşünaslıq Mərkəzi QHT); İsmayılıda və Bakıda 3 görüş (28.02.2010, 30.03.2010, 25.01.2014; qeyri-hökumət təşkilatlar, ekspertlər).

Faylın kodu: 0189254

Nazirliyin əmri (nömrəsi): № 315, 855

5. Element haqqında məlumat

Lahıc - Azərbaycanın İsmayılı rayonunda yerləşən şəhər tipli qəsəbədir. Qəsəbə Böyük Qafqazın cənub yamacında, Müsüli dəmir yolu stansiyasından 71-ci km-də yerləşir. Lahıc kəndi əsasında dövlət tarix-mədəniyyət qoruğu yaradılıb. Qəsəbə "Böyük İpək Yolu" Beynəlxalq turizm marşrutuna daxil edilmişdir. Yüksək dağlıq ərazidə yerləşən Lahıc kəndi qədim şəhərsalma və memarlıq sənətinin orijinal abidəsidir. Möhtəşəm küçə və meydanları ilə bu orta əsrlər şəhəri Qafqazda və ondan kənarında ən məşhur sənətkarlıq-ticarət mərkəzlərindən biridir.

Lahıc mis qabların hazırlanması ilə xüsusilə məşhurdur. Bu günə qədər onlarla emalatxanada dədə-baba sənətini davam etdirən ustalar məişətdə istifadə edilən müxtəlif əşyaları hazırlayırlar.

Keçmişdə və indiki zamanda misgərlik sənətinin inkişafı Lahıc kəndinin sakinlərinə və kəndin quruluşuna çox təsir etmişdir. Lahıcın misgərlik sənətinin xalq üsulları və ənənələri bu gün də qorunub saxlanılır. Misgərlik sənətinin inkişafı sənətkarlığın digər növlərinə, o cümlədən, kalayçılıq, kömük istehsalı və dəmirçilik sənətlərinə də təsir etmişdir.

Lahıcın misgərlik sənəti əsasən kəndin "Ağalı" ("misgər bazarı") adlandırılan məhəllədə cəmləşir. Ustaların istehsal etdiyi mis məhsulları əsasən emalatxananın fasad hissəsində nümayiş etdirilir və satılır. Emalatxanaların ənənəvi quruluşu və avadanlığı, misəritmə prosesləri, döyməyi və naxışlanması bu gün də qorunub saxlanılır və nəşildən nəşilə ötürülür.

Mis əşyaların hazırlanması çox vaxt və ustalıq tələb edir. Bu metalı öz istəyinə uyğunlaşdırmaq böyük səbir tələb edir. Lahıcın misgərlik sənəti aşağıdakı mərhələlərdən ibarətdir: 1) misin alınması, 2) misəritmə, 3) mis təbəqələrinin formalaşması, 4) təbəqələrin lehirlənməsi, 5) mis qabların cilalması və naxışlanması. Ustanın misdən hazırladığı mis qablarının tipik növləri aşağıdakılardır: dolça, satıl, sənic, məcməyi, sərpuş, samovar, güyüm, aqsüzən, kəfkir, kasa, cam, qazan, çıraq və digər mətbəx-məişət əşyaları. Ustaların bir neçə növü var: 1) usta - misgər; 2) misgər şagirdi; 3) balakü; 4) nəqşəçi-həkkak. Misgərlik sənətinin bütün proseslərini usta-misgər idarə edir.

Ustaların dediklərinə görə, mis qablarının özünün böyük şəfəsi var. Mis çaydanlarda içilən sular insanları üçün səfəli olur. Onların sözlərinə görə, mis material mikroblar insan daxilinə keçməsinin qarşısını alır.

Ustaların dediklərinə görə, misgərlik sənətində işləyən adamın ömrü uzun olur. İşlədikcə misin tozları çıxır. Bu tozlar isə bədənə xeyirdir, onu müalicə edir. Mis çaydanda su qaynatdıqda, mis onun tərkibindəki zəhərli kimyəvi maddələri özünə çəkir. O suyun çayı da tamli olur.

6. Elementin ötürülməsinə dair məlumatlar

Ustaların sözlərinə görə, elementin ötürülməsi misgərliyin praktikasının ən vacib aspektidir. Misgərliyin özünəməxsus dərinlikləri və zərifliyi var. Mis qabı qalaylamaq çox asandır. Lakin hər hansısa qabı bünövrədən hazırlamaq və onun üzərinə zərif naxışlar salmaq üçün böyük sücaət tələb olunur. Uşaqılıqdan bu sənətlə məşğul olan ustalar Lahıcın misgərliyini yaşatmağa, onu nəşildən-nəşilə ötürməyə çalışırlar.

Lahıcın misgərlik sənətinə aid olan bilik və bacarıqlar əsasən ailə çərçivəsində nəşildən nəşilə ötürülür. Ustaların hər bir qrupunda biliklərin ötürülməsi qeyri-formal qaydada həyata keçirilir. Bu proses aşağıdakı mərhələlərdən ibarətdir: 1) ustanın fiziki hərəkətlərin nəzarəti, 2) tətbiq olunan materialların, texnikaların və metodologiyanın əzbərlənməsi və 3) ustanın nəzarəti altında təcrübə. Misgərlik sənətinin ənənəvi bilikləri və metodologiyası ilə yanaşı, şagirdlər emalatxanə gələcəkdə idarə etməsini də öyrədirlər.

Mis qabların funksiyaları və məqsədləri, istifadəsinin sağlam xüsusiyyətləri barədə biliklər ailələrdə, valideynlərdən uşaqlara ötürülür.

7. Elementin carı praktikasının səviyyəsi

əla

yaxşı

orta

zəif

çox zəif

8. Elementin təcili qorunmaya ehtiyacı (əgər varsa)

vardır

yoxdur

9. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin aidiyyəti şöbə(lər)nin adı

- İsmayilli rayon Mədəniyyət və Turizm şöbəsi, Nazirliyin Mərkəzi Aparatının Təhsil şöbəsi

TRADITIONAL CRAFTS > APPLIED ARTS

FT010100057

TRADITIONAL COPPER CRAFTSMANSHIP OF LAHIJ

A short extract from the Register of Intangible Cultural Heritage of the Azerbaijan Republic, regarding the traditional copper craftsmanship of Lahij

The Register was approved by the Ministry of Culture and Tourism of Azerbaijan Republic by Order No. 218, dated 28.04.2010 (Register entry updated on 03.02.2013)

1. Name of the element

Traditional copper craftsmanship of Lahij

Section

Applied Arts

Sub-section

Craftsmanship

2. Category of the element

- oral traditions and expressions, including language as a vehicle of the intangible cultural heritage
- performing arts
- social practices, rituals and festive events
- knowledge and practices concerning nature and the universe
- traditional craftsmanship
- cultural spaces
- other

3. Geographic scope of the element

Masters - Lahij settlement of Ismayilli region, users - different regions of Azerbaijan

4. Name of community

Master families of Lahij settlement (Ismayilli), particularly the families of Nazar Aliyev, Keblemi Aliyev, Shamsaddin Mammadov, Hebib Hüseynov, Hefiz Mirzoyev, Rövshen Aliyev, İlqar Ismayilov, Rza Aliyev, İbad Qasimov, Abid Mirzoyev, Ismayıl Atakishiyev, Kamal Mustafayev, Mehemed Rahimov.

Experts: Jahangir Selimkhanov, Togrul Efendiev and Rena İbrahimbeyova.

Data on community involvement:

Meetings held: 6 meetings in Lahij settlement (20.02.2008, 15.02.2009, 25.10.2009, 07.01.2010, 18.10.2010, 16.01.2014; misgers, misger apprentices, balakü and neqsheçi, Municipality of Lahij, Gyrdman Cultural and Lore Study Center NGO); 3 meetings in Baku and Ismayilli (28.02.2010, 30.03.2010, 25.01.2014; NGOs and experts).

Reference code of the file: 0189254

Ministry Order: № 315, 855

5. Information about of the element

Lahij is an urban settlement located in the region of Ismayilli. The town is situated on the southern slope of the Greater Caucasus, at the 71st km from Mususli railway station. A historical and cultural reserve was created on the basis of the Lahij village. The settlement is included into "Great Silk Road" international tourist route. Located in a mountainous area, the village of Lahij is in itself an original monument of ancient architecture and urban planning. With its magnificent medieval streets and

squares, this mediaeval city is still one of the most popular craftsmanship and trade centres in the Caucasus.

Lahij is particularly popular thanks to the crafting of traditional copperware. Still today, in dozens of workshops in the village, masters still continue this ancestral art and prepare numerous objects and ware for various purposes.

In the past and present, the art of copper craftsmanship has influenced a lot the way of life of residents of the village and the structure of Lahij itself. Folk techniques and traditions related to Lahij copper craftsmanship are practised and safeguarded today. The copper craftsmanship of Lahij has substantially impacted the development of other types of traditional crafts, such as, for instance, tinsmith and blacksmith crafts and traditional coal production.

Today, the copper craftsmanship of Lahij is centred in the district “Aghali” of the village (also called “misgar bazari”). Masters of produce copperware in the workshop and sell it on the workshop’s facade parts. The skills related to organizing the structure of workshops and its equipment, copper-smelting processes, hammering and decoration are transmitted from generation to generation within the community of craftspeople.

Preparation of copperware requires a lot of time and skill. It also requires great patience to adapt to the wish of the master. Lahij copper craftsmanship involves the following steps: 1) getting (purchasing or recycling) copper, 2) copper smelting, 3) formation of copper plates, 4) soldering copper plates, 5) polishing and decoration of final copperware. Typical types of copperware made by copper masters include most frequently: jugs, satils, narrow-necked pots, trays, headgears, urns, guyums, colanders, skimmers, bowls, cups, pots, lamps and other kitchen and household items. There are several types of masters: 1) master – misger; 2) apprentice of the master; 3) balaku; 4) polisher and decorator – neqshechi. All processes related to copper craft is managed typically by master-misger.

According to the masters, copperware has great healing effect. Drinking water from copper teapots is very healthy. As masters say, the copper as metal is very resistant to microbes. As soon as water gets boiled in a copper vessel, the copperware absorbs the microbes contained in the water. Food is also believed to be much tastier if prepared in copper vessels.

According to the masters, the copper craft makes the life of its master longer. This is linked to the fact that while being processed, copper releases powder which is very healthy for the body, it has the curative effect.

6. Information on transmission of the element

According to masters, transmission is one of the core parts of the element. Copper has specific features that have to be respected. It is very easy to get the form the copperware that the master wants. However, it is quite delicate to decorate the final copperware with ornament patterns. Masters usually practice the copper craft since their childhood and develop their skills with age.

The knowledge and skills related to copper craft of Lahij is transmitted from generation to generation within families. In each group of community members, craftspeople transmit their knowledge in an informal manner. This process involves the following steps: 1) observation of physical movements of master, 2) memorizing the applied materials, techniques and methodology, and 3) experiencing under the supervision of the master. In addition to the traditional knowledge and methodology related to copper processing, the apprentices are also taught to manage the family workshop in the future.

Knowledge about functions and purposes and use of copperware are also handed down from generation to generation within families that regularly use the copperware.

7. Level of viability of the element

- Excellent
- Good
- Average
- Weak
- Very weak

8. Need to urgent safeguarding (if any)

- Yes
- No

9. Names of concerned departments of the Ministry of Culture and Tourism

- Department of Culture and Tourism of the Ismayilli region
- Education and Science Department of the Ministry of Culture and Tourism